

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาวิจัย

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่เสนอภาพเคลื่อนไหวและเสียง ด้วยเทคนิควิธีการสร้างอย่างสมจริงสมจัง ทำให้ภาพยนตร์ดูน่าเชื่อถือ มีบทบาทในการดำเนินเรื่องราวในแง่มุมต่างๆ ของสังคม ซึ่งหมายถึง สภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมืองของชาตินั้นๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง แก่สาธารณชนในการศึกษาประวัติศาสตร์แต่ละยุคสมัย จึงถือได้ว่าภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สามารถสงวนรักษาให้ดำรงอยู่ยืนยาวจนเป็นมรดกของมนุษยชาติ

ภาพยนตร์มิใช่แต่เพียงสื่อศิลปะและสื่อสารมวลชนเท่านั้น หากยังมีบทบาทสำคัญในเชิงธุรกิจ ซึ่งรัฐบาลในหลายๆ ประเทศถือว่าเป็นสินค้าธุรกิจอุตสาหกรรมด้านบริการที่สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนทำรายได้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของประเทศได้ไม่น้อย ถ้าได้รับการสนับสนุนส่งเสริมที่ดีพอจากภาครัฐบาล ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างทางธุรกิจของภาพยนตร์ รวมทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และเทคโนโลยีการถ่ายทำที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า "ภาพยนตร์" หรือ "หนัง" ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2438 เมื่อพี่น้องตระกูลลูมิเออร์ นำประดิษฐ์กรรมใหม่ ที่มีชื่อว่า ซิเนมาโตกราฟ (Cinematograph) ออกฉายแก่สาธารณะและเก็บค่าเข้าชมเป็นครั้งแรก ณ ได้ดูนร้านกาแฟในกรุงปารีส ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นการให้ฉายภาพยนตร์ขึ้นจอใหญ่ และเพื่อให้คนจำนวนมากได้ชมพร้อมกัน พัฒนาจากตู้ถ่ายภาพ (Kine To Scope) ของเอ็ดิสัน ซึ่งดูได้ที่ละคน จนทำให้ภาพยนตร์เป็นมหรสพสาธารณะที่สร้างวัฒนธรรมร่วมของคนทั่วโลก ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา

ก่อนที่ภาพยนตร์จะเข้ามาถึงประเทศไทย คนไทยมีมหรสพท้องถิ่นชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นการแสดงแบบฉายแสงขึ้นจอซึ่งรู้จักกันเป็นอย่างดีนั่นคือ "หนังตะลุง" ด้วยเหตุนี้จึงได้ใช้คำว่า "หนัง" มาเรียกลักษณะการแสดงแบบฉายแสงขึ้นจอชนิดอื่นด้วย โดยเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2440 คนไทยได้มีโอกาสรู้จักกับคำว่า "ภาพยนตร์" เป็นครั้งแรกโดยคณะ

ภาพยนตร์เร่ชาวฝรั่งเศส ซึ่งต่อมาในปี 2448 คณะฉายหนังของชาวญี่ปุ่น ได้มาสร้างโรงหนังถาวรแห่งแรกของไทยตรงที่ข้างวัดตึก

ในปี 2465 มีคณะถ่ายทำภาพยนตร์จากฮอลลีวูด นำโดยนายเฮนรี แมกเรย์ (Henry A. Macrae) เดินทางมายังสยามในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และขอพระบรมราชานุญาตถ่ายภาพยนตร์เรื่อง "นางสาวสุวรรณ" แต่งและกำกับโดยนายเฮนรี แมกเรย์ และนำออกฉายเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2466 มีการเรียกหนังเรื่องนี้ว่า "หนังไทย" แต่มีเสียงวิจารณ์ว่า มีเพียงนักแสดงเป็นคนไทยเท่านั้น หนังเรื่องนี้จึงไม่น่าจะใช่หนังไทย

ในปี 2470 ได้เกิดหนังเป็นภาพยนตร์บันเทิงเรื่องแรกที่มีเสียงเกิดขึ้นในโลก และในประเทศไทยมีการสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่อง "โชคสองชั้น" ขึ้น ซึ่งสร้างโดยคนไทย เป็นของบริษัทกรุงเทพ ภาพยนตร์ที่ดำเนินการโดยพี่น้องสกุลสุวัต ออกฉายเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2470 โดยจัดฉายที่โรงหนังพัฒนากร อันเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

ในปี 2473 ภาพยนตร์ไทยยังเป็นหนังเงียบอยู่ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงเป็นภาพยนตร์เสียง ทำให้หนังเงียบประสบปัญหา นายถ้วน ยาวะประภาส ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทภาพยนตร์พัฒนากร มีภาพยนตร์เงียบอยู่มาก จึงได้ตัดแปลงด้วยการพากย์ ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้ทรงโปรดภาพยนตร์มาก ในยุคนี้หนังเสียงเริ่มเข้ามามีบทบาทควบคู่กับการสร้างโรงภาพยนตร์ การดำเนินการสร้างภาพยนตร์เกิดขึ้นมากมายเป็นดอกเห็ด ยากแก่การควบคุม เพราะเป็นลักษณะที่เป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้แข่งขันกันอย่างเสรี จนรัฐบาลเริ่มเห็นความสำคัญและตระหนักถึงอิทธิพลแทรกซึมอันหลากหลายของสื่อภาพยนตร์ในฐานะเป็นศิลปะสากลมากขึ้น และในช่วงนี้เองได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาควบคุมดูแลการผลิตและจัดฉายภาพยนตร์ขึ้น ซึ่งเรียกว่า "พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473" ขึ้น โดยในมาตรา 4 ระบุไว้ว่า "ห้ามทำฉายหรือแสดง ณ สถานที่มหรสพ ซึ่งภาพยนตร์ที่มีลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน"

ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 ทำให้อุตสาหกรรมหนังไทยเข้าสู่ยุค 16 มม. อย่างเต็มตัว และยืนยาวอยู่ในวงการภาพยนตร์ถึง 20 ปี ในช่วงตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปี พ.ศ. 2520 โรงหนังมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ จากการสำรวจทั่วประเทศ มีโรงหนังประมาณ 700 โรง ซึ่งไม่ได้นับหนังกลางแปลง หนังจึงเป็นความบันเทิงราคาถูกที่หาซื้อได้ง่าย และทำให้ยุคนั้นเป็นยุคทองของหนังอย่างแท้จริง

จากสถิติของแผนกควบคุมภาพยนตร์ในช่วงปี พ.ศ. 2500-2520 อันเป็นช่วงที่มีภาพยนตร์ออกฉายเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลายทั้งในแง่สัญชาติของหนังและคุณภาพ จะพบว่าหนังทั้งหมดที่จัดฉาย ตามโรงบิลละ 500-600 เรื่อง จะมีหนังไทยอยู่ประมาณ 100 เรื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นหนังอเมริกันและหนังจีน ซึ่งต่อมารัฐบาลได้ประกาศนโยบายขึ้นภาษีนำเข้าภาพยนตร์จากเมตรละ 2.20 บาท (บวกภาษีการค้า) เป็นเมตรละ 30 บาท ในวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2519 สร้างผลกระทบอย่างมากแก่ผู้ค้าภาพยนตร์ต่างประเทศ ภาพยนตร์ฮอลลีวูดลดลง เหลือเพียง 60 เรื่อง แต่ภาพยนตร์ไทยเพิ่มขึ้นจาก 100-120 เรื่อง เป็น เกือบ 200 เรื่อง

และต่อมา ในปี พ.ศ. 2524 หนังต่างประเทศก็ได้เข้ามาหาดตลาดในไทยอีก และมีปริมาณเพิ่มขึ้น นอกจากนี้มีการแข่งขันจากสื่ออื่นๆ เช่น โทรทัศน์ และมีการสร้างโฮมวิดีโอ ซึ่งเป็นการยกโรงหนังมาฉายในบ้าน ยิ่งทำให้บทบาทของโรงภาพยนตร์ลดลง จึงต้องทำการปรับปรุงให้ทันสมัยเพื่อรองรับกับปัญหาดังกล่าว โดยการเพิ่มจำนวนโรงและขยายโรงภาพยนตร์ไปยังต่างจังหวัด ตามห้างสรรพสินค้า โดยจัดเป็นโรงมินิโฮมวิดีโอ คือโรงภาพยนตร์ที่มีขนาดที่นั่ง 200-300 ที่นั่ง รวมทั้งการปรับปรุงระบบเสียงที่ทันสมัยขึ้น เช่นเป็นระบบ THX SRD SDDS DTS เป็นจุดขาย ซึ่งเกิดขึ้นกับความพร้อมของภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่นำความยิ่งใหญ่ของการสร้างภาพยนตร์แบบใหม่ๆ เข้ามาฉายมากขึ้น

ตลอดระยะเวลาจากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการพัฒนา "ภาพยนตร์" และ "โรงภาพยนตร์" ควบคู่กันไปด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ภาพยนตร์ที่ผู้สร้างภาพยนตร์สร้างขึ้นต้องยอมรับว่าผู้สร้างบางคนอาจจะสร้างภาพยนตร์ที่ไม่ใช่ศิลปะ แต่สร้างเพื่อสนองความต้องการของคนดู โดยเน้นถึงความต้องการพื้นฐานทางจิตใจด้านของความรักหนุ่มสาวด้วยบทรักมากเกินไป ซึ่งเป็นหนทางหาเงินได้ง่ายกว่าศิลปะ ทำให้ภาพยนตร์ที่สื่อออกมา นั้น มักจะส่งผลกระทบต่อสังคมในทางลบ คุณค่าของสื่อภาพยนตร์มีความสำคัญต่อการคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยดังจะเห็นได้จาก แนวความคิดของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์กับนิตยสารสารคดี ฉบับที่ 150 ปีที่ 13 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540 หน้าที่ 142 - 143 ซึ่งได้กล่าวว่า "หนังที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผมมากที่สุด เรื่องหนึ่งคือหนังกลางแปลงที่เขาฉายรณรงค์เรื่องโรคพยาธิปากขอและขยายยาถ่ายพยาธิ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีคุณค่าและจำได้ดีมาก" "ผมคิดว่า หนังที่มีอิทธิพลต่อคนดูโดยเฉพาะเยาวชนมาก สำหรับผม ผมจะดูหนังเพื่อทั้งความบันเทิงและความรู้ แต่ผมเข้าใจว่าเด็กทั่วไปดูหนังแล้วจะสมมติให้ตัวเองเป็นฝ่ายดี แสดงว่านั่นเป็นพื้นฐานของคนที่จะใฝ่ดี ผมจึงคิดว่าหนังมีส่วนช่วยสอนคนให้เชื่อมั่นในการทำสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าหนังสร้างให้เห็นว่าทำดีต้องได้ดี ทำชั่วได้ชั่วก็จะสอนหรือให้แง่คิด แก่

คนดูได้โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นวัยที่มีความอ่อนไหว และเรียนรู้ได้ดี" "ในทัศนะของผม หนังสือ หมายถึง เนื้อหาสาระต้องดีเด่น ต่อมาก็คือกระบวนการสร้างและผู้แสดง เนื้อหาสาระจะต้องหนักแน่น มีเป้าหมายชัดเจน ต้องให้ข้อคิดและมีมาตรฐานสูงเพียงพอที่จะถ่ายทอดความงามออกมาได้ตามวัตถุประสงค์ของการสร้าง แต่ถ้าต้องการสร้างเพื่อความบันเทิงแท้ๆ ก็ต้องให้ความบันเทิงได้อย่างแท้จริง หนังสือๆ บางเรื่องก็น่าเห็นใจ เพราะไม่มีคนดู ทำให้ ผู้สร้างขาดทุนซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หนังสือไทยมีการพัฒนาช้ากว่าหนังสือฝรั่ง"

จะเห็นได้ว่า "ภาพยนตร์" ที่ถูกสร้างขึ้นมาในยุคนี้ กับแนวทางการเมืองการปกครอง ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของกลไกการปฏิบัติจากการควบคุมโดยรัฐมา เป็นการส่งเสริมสนับสนุนมากกว่า

ทั่วโลกที่เป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เช่น นโยบายของรัฐบาล โครงสร้างระบบการทำงานของสื่อมวลชน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในสังคม สื่อมวลชนมักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และภายนอกในระดับใดระดับหนึ่งเสมอ เพราะระบบสื่อมวลชนของประเทศต่างๆ ในโลก ไม่มีระบบสื่อมวลชนใดเลยที่จะมีเสรีภาพเต็มรูปแบบ แต่จะถูกควบคุมในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ การควบคุมโดยสาธารณชน (public control) การควบคุมโดยธุรกิจการค้า (commercial control) และการควบคุมโดยการเมือง (political control) (ระวีวรรณ ประกอบผล 2525 : 5) เหล่านี้คือ เบื้องหลังส่วนหนึ่งในระบบการสื่อสารมวลชน ซึ่งหากผู้รับสารได้ทราบ และเข้าใจเบื้องหลังการเสนอสารสนเทศ ของสื่อมวลชนแล้วก็จะเป็นผู้ที่กระตือรือร้น (active) ที่มีสิทธิเปิดรับสื่อมวลชน แสวงหา ได้ตอบสนองสารสนเทศได้ตามความสนใจ และความต้องการใช้ประโยชน์ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน (uses and gratification) มิใช่อยู่ในฐานะผู้ถูกบีบบังคับ (passive) ชาวสารแต่ฝ่ายเดียว ความสามารถพิจารณาเลือกรับสารอย่างมีประสิทธิภาพนี้ เป็นการสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" ให้กับตัวเอง ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อมวลชน สามารถประเมินและพิจารณาได้ว่าเป็น เหตุการณ์จริง หรือมีสิ่งซ่อนเร้นแอบแฝง มีเบื้องหลัง หรือ "เบื้องลึก" อย่างไรบ้าง

หากพิจารณาเฉพาะสื่อมวลชนประเภท "สื่อภาพยนตร์" แล้ว จะเห็นได้ว่า เนื้อหาของภาพยนตร์ที่น่าออกฉายตามโรงภาพยนตร์ที่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาแล้ว มักจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอ เนื่องจากภาพยนตร์มุ่งเน้นด้านความเพลิดเพลิน หรือผ่อนคลายความตึงเครียดเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งลักษณะธรรมชาติของสื่อภาพยนตร์ คือ ให้ทั้งแสง สี เสียง และภาพที่เคลื่อนไหวอยู่ในตัว โดยทั่วไปจึงมีทัศนคติว่า เนื้อหาภาพยนตร์บันเทิง มีอิทธิพลแทรกซึมและดึงดูดความสนใจและโน้มน้าวใจผู้ชมไว้ค่อนข้างสูง ซึ่งภาพยนตร์

ส่วนใหญ่จะถูกถ่ายทอดลงเป็น วิดีทัศน์ เพื่อเผยแพร่ตามบ้านจึงขยายวงของการเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้เกิดผลกระทบทางลบ โดยเฉพาะความห่วงใยในเด็กและเยาวชนของชาติ หากภาพยนตร์บางเรื่อง มิได้ให้ประโยชน์ทางความบันเทิงอย่างแท้จริง แต่แฝงสิ่งที่เป็นพิษภัย สร้างพฤติกรรมเลียนแบบ และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน บางเรื่องแสดงถึงแนวทางชีวิต (life style) ที่ให้โทษต่อทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคม เป็นต้นว่า ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตบางอย่างในสังคม เช่น ความฟุ้งเฟ้อ มุ่งวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรมทางจิตใจ ส่งเสริมวัฒนธรรมชาติอื่นที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย มีการใช้ภาษาที่หยาบคายเป็นต้น ซึ่งอยู่ที่เจตนาของผู้ผลิต ผู้สร้าง หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบและรายละเอียดของเนื้อหา นั้นๆ ทำให้ระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดเนื้อหาภาพยนตร์ที่จะฉายอยู่มาก

เกี่ยวกับระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ (Censor) นั้น รัฐบาลได้จัดตั้ง คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนรับผิดชอบ ตรวจสอบ และคัดเลือก ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นภารกิจที่ดูแลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 จนถึงปัจจุบัน ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ผ่านคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางโรงภาพยนตร์หรือ โรงมหรสพ เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ลง และเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้สนใจจะศึกษากระบวนการกำกับดูแลในลักษณะของการปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ หรือการปรับปรุงการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ อันจะเป็นรากฐานของระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์โดยองค์กรของรัฐ หรือองค์กรรูปแบบใดรูปหนึ่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบความเป็นมาและหลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์
2. เพื่อทราบบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ที่จะนำไปศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ แนวทางที่จะพัฒนาระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปมากขึ้น

ปัญหานำวิจัย

1. คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีประวัติความเป็นมาอย่างไร
2. คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร
3. คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีบทบาทต่อการควบคุม หรือส่งเสริมเนื้อหาภาพยนตร์อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ในงานวิจัย กำหนดขอบเขตดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะนโยบายและบทบาทของรัฐบาลไทยในด้านการควบคุมเกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์ โดยการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำออกเผยแพร่ตามโรงมหรสพ ทั้งราชอาณาจักร และนำออกไปนอกราชอาณาจักร ด้วย
2. ข้อมูลผลงานของคณะกรรมการ รวบรวมเสนอเฉพาะผลการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยกำหนดขอบเขตระยะเวลา ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540
3. ข้อมูลหลักเกณฑ์การตรวจพิจารณา
 1. วิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ ศึกษาเฉพาะภาพยนตร์ที่ห้ามนำออกฉาย ตั้งแต่ปี 2536-2540 เพราะการระบุเหตุผลที่ห้ามนำออกเผยแพร่จะสะท้อนหลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการได้ในระดับหนึ่ง
 2. แนวความคิดของคณะกรรมการ ศึกษาจากคณะกรรมการผู้ปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่อดีตต่อเนื่องถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) และมีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 5 ปีเป็นต้นไป เพื่อจะแสดงแนวความคิด ตามประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลาพอสมควร

ข้อสันนิษฐาน

1. คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแล โดยการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ก่อนนำออกฉายและวิธีการที่ใช้ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์เป็นบทบาทที่ยังคงมีความเหมาะสมและสามารถควบคุมดูแลสังคมได้
2. ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในยุคปัจจุบันควรมีการเปิดกว้าง รัฐจึงจำเป็นต้องลดบทบาทจากการควบคุมดูแลเป็นการส่งเสริมสนับสนุน โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีบทบาทในจำนวนคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มากขึ้นกว่าภาครัฐ เพื่อให้มีการตรวจสอบกันเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้มากขึ้น

นิยามศัพท์

คำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย อธิบายนิยามศัพท์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้-

1. คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ หมายถึงคณะบุคคลที่เป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ก่อนออกเผยแพร่ทางโรงมหรสพหรือโรงภาพยนตร์ที่วราชนาถจักร

2. ภาพยนตร์ หมายถึง สื่อที่ประกอบด้วยภาพ สี และเสียงที่ออกเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศ

3. บทบาท หมายถึง ความต้องการหรือความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ อีกทั้งยังหมายถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วย

4. หลักเกณฑ์การทำงานหมายถึง กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือเหตุผล ที่คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา

1) ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ เป็นข้อห้ามนำภาพยนตร์ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในเอกสารรายงานผลการตรวจพิจารณา โดยเนื้อหาของภาพยนตร์อาจจะมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเข้าข่าย ในหลายประเด็นตามข้อห้ามต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

2) เหตุผลของคณะกรรมการที่ห้ามฉายภาพยนตร์เป็นการแสดงทรรศนะต่อ เนื้อหาภาพยนตร์ หากคณะกรรมการให้ความสำคัญ ต่อสาเหตุการห้ามเผยแพร่ประเภทใดสูง แสดงว่ามีระดับของหลักเกณฑ์ ข้อห้ามประเภทนั้นสูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความเป็นมา และหลักเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ให้ชัดเจนขึ้น นอกจากจะรวบรวมไว้เป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ในวงการภาพยนตร์แล้ว ยังคาดว่าจะ เป็น ตัวอย่าง กรองสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปพิจารณาประกอบในการพัฒนางานกรองสาร (gatekeeper) ทางสื่อภาพยนตร์

2. เป็นข้อมูลเบื้องต้น แก่ผู้ที่สนใจจะศึกษากระบวนการกรองสาร และการส่งเสริมสนับสนุนภาพยนตร์ไทย อันมีรากฐานมาจากระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์โดยองค์กรของรัฐ หรือองค์กรการใดองค์กรหนึ่งต่อไป